

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

Запорізький державний медичний університет

Актуальність теми. У зв'язку з упровадженням принципів Болонської конвенції до ВНЗ України пред'являються нові вимоги щодо вдосконалення методології освіти, які орієнтовані на входження в європейський освітній простір [1]. Інтеграційний процес передбачає впровадження європейських норм і стандартів у медичну освіту, забезпечення переходу до кредитно-модульної системи і стимулюючої системи навчання [2]. Перший власний досвід застосування нової системи дозволяє виділити позитивні сторони і недоліки реформування, створює нові проблеми. Тому обговорення й аналіз застосування кредитно-модульної системи в українських ВНЗ зараз особливо важливе й актуальне для вирішення багатьох питань і виниклих при реформуванні проблем, для пошуку власного шляху в розвитку освіти.

Аналіз досліджень і публікацій. Кредитно-модульна система освіти – це гнучка модель організації педагогічного процесу, який максимально мотивований, більшою мірою орієнтований на студента. Використання в навчальному процесі модульної технології навчання підвищує пізнавальну активність і самостійність студентів при вирішенні навчальних задач, забезпечує індивідуальний підхід у навчанні, розвиток професійного інтересу і мотивації, сприяє ефективному формуванню практичних вмінь і навичок [3]. Однак багато моментів процесу інтеграції української освіти в європейську сприймаються громадськістю, в тому числі вченими і педагогами, далеко не однозначно [4]. Перший досвід упровадження кредитно-модульної системи аргументує

необхідність розроблення нових сучасних механізмів проведення навчального процесу.

Метою роботи є аналіз власного досвіду використання кредитно-модульної системи при навчанні студентів гістології, цитології та ембріології на кафедрі стоматології ЗДМУ. Завдання – виділити й обґрунтувати позитивні та негативні аспекти викладання за кредитно-модульною системою.

Аналіз та узагальнення. У сукупності весь процес навчання на практичних заняттях із гістології, цитології та ембріології розбивається на 3 етапи: мотиваційний, пізнавальний і контрольний-корегуючий. Гістологія є одним з основних фундаментальних морфологічних предметів у медичній освіті. З огляду на основні дидактичні цілі, що охоплюють пізнавальні (засвоєння фундаментальних знань) і діяльні (підвищення певних функціональних навичок), курс предмета розділений на 2 основні модулі. Навчальним елементом модулів відповідає певний рівень засвоєння понять. Перший рівень – пізнавальний, який характеризується формуванням у студента базових понять, уявленням про основні властивості, ознаки предмета, процеси, вміння виділяти його з ряду інших предметів, явищ. Цьому рівню засвоєння відповідають такі поняття як характеристики різних тканин організму, клітин і їхніх диференцій і т. п. Другий рівень – розуміння, яке передбачає буквальне і реконструктивне відтворення навчального матеріалу. При цьому студент не тільки відтворює навчальний матеріал, а й розуміє його сутність, може його пояснити, інтерпретувати, переказати своїми словами,

навести конкретні приклади. До цього рівня засвоєння належать загальні уявлення про гістогенез, гістофізіологію і функціональні особливості різних тканин і клітин. Третій рівень – операційний (уміння застосувати теоретичні знання в практичних ситуаціях), який включає продуктивну діяльність. На цьому рівні студент не тільки показує розуміння функціональних залежностей між досліджуваними явищами, а і розв'язує задачі, розкриваючи причинно-наслідкові зв'язки, вміє зв'язати навчальний матеріал із практичним застосуванням. Для цього рівня кафедра розробила банк ситуаційних завдань із клінічною спрямованістю.

Застосування модульної системи навчання має такі переваги:

- формує мотиваційний стимул для систематичного навчання, що сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- сприяє більш диференційованому підходу при оцінюванні їх навчання;
- стимулює студентів до змагання в навчальному процесі;
- надає студентам можливість самостійно планувати своє навчання;
- порівняння результатів свого навчання з діяльністю інших студентів;
- поява можливості у викладачів оцінювати студентів за інтегральним рейтинговим принципом;
- дозволяє враховувати ставлення студента до навчання, професійний ріст на будь-якому етапі навчально-виховного процесу, що дає можливість індивідуалізувати навчальний процес.

Чітке дозування навчального матеріалу, інформаційно-методичне забезпечення з про-

грамою логічно послідовних дій для студентів – усе це допомагає поліпшити якість і ефективність освітнього процесу в цілому. Великого значення набувають такі форми навчання як самостійна робота студентів і консультативна робота викладачів. Однак тут криються й основні проблеми даної системи, пов'язані з інформаційним, технічним і методичним забезпеченням самостійної роботи студентів і недостатня кількість годин, яка запланована для консультативної діяльності викладачів. Тому недоліками кредитно-модульної системи можна вважати:

- формалізацію форм контролю (тестування нівелює особистість, студент навчається не заради знань, а заради рейтингових балів);
- відхилення від традиційної форми навчання – усного опитування, детальний розбір тем займають, що призводить до втрати фундаментальних базових знань студентів;
- спрямованість модульної системи на індивідуалізацію навчання цілком нівелюється великою наповненістю груп, що практикується в українських ВНЗ (усупереч вимогам Болонської декларації).

Висновки і перспективи подальших розробок.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу підготовки лікарів-стоматологів відкриває нові можливості в системі вищої медичної освіти. Вона сприяє створенню умов для самореалізації особистості студента як активного учасника навчального процесу. Форми і методи навчання в умовах кредитно-модульної системи надалі потребують удосконалення з урахуванням кращого досвіду традиційних українських форм навчання.

Література

1. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес: матеріали до першої лекції / Уклад. М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Лемківський, Ю. В. Сухарніков; відп. ред. М. Ф. Степко. – К., 2004. – 24 с.

2. Каленюк І. Рух Європи до суспільства знань, Болонський процес і Україна / Каленюк І., Корсак К. // Вища освіта України. – 2004. - №3. - С. 22-28.

3. Tuning Educational Structures in Europe II: Universities' Contribution to the Bologna Process / Ed. by Julia González, Robert Wagenaar. – Bilbao: University of Deusto, 2005 // Матеріали офіційного сайту Проекту по настройке образовательных структур в Европе. – <http://www.tuning.unideusto.org>.

4. Russell, James D. Modular Instruction: A Guide to the Design, Selection, Utilization and Evaluation of Modular Materials / Russell, James D. – Minneapolis, MN: Burgess Publishing Company, 1974.

*Стаття надійшла
9.12.2010 р.*

Резюме

Представлен опыт использования кредитно-модульной системы при обучении гистологии, цитологии и эмбриологии студентов ВУЗ, обучающихся по специальности «Стоматология». Выделены и проанализированы позитивные и негативные стороны применения кредитно-модульной системы. Кредитно-модульная система организации учебного процесса подготовки врачей-стоматологов открывает новые возможности в системе высшего медицинского образования. Формы и методы обучения нуждаются в дальнейшем совершенствовании.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, медицинское образование, формы и методы обучения.

Summary

The work presents the experience of credit-modular system use at future dentists' training in histology, cytology and embryology. The positive and negative features of credit-modular system application are singled out and analysed. The credit-modular system of educational process organization in dentists' training gives new opportunities to the system of higher medical education. Forms and methods of teaching require further elaboration.

Key words: credit-modular system, medical education, forms and methods of teaching.